

อาหารสมอง
ระหว่างบรรทัดของประวัติศาสตร์สงครามโลก

วีรกร ตรีเศศ

ข้อความในประวัติศาสตร์กล่าวถึงเหตุการณ์ในไม่กี่บรรทัด คนอ่านรู้สึกถึงความสิ้นไหลของเหตุการณ์อย่างไม่กังขา แต่ในความเป็นจริงแล้ว “การถ่ายทำหลังฉาก” มีความซับซ้อนอยู่มาก หากไม่ลงไปดูในรายละเอียดก็จะได้มีอะไรเกิดขึ้นเบื้องหลังบ้าง เหตุการณ์ตอนญี่ปุ่นแพ้สงครามก็เช่นกัน

สิงหาคมของทุกปีเป็นเดือนแห่งการกล่าวขวัญถึงเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ของสงครามโลกครั้งที่สองเนื่องจากมันได้จบสิ้นลงในเดือนนี้ โดยเริ่มจากญี่ปุ่นโดนระเบิดปรมาณูสองลูกกลม ลูกแรกในวันที่ 6 สิงหาคม 1945 ลงเมืองฮิโรชิมาคนตายไป 140,000 คน อีกลูกลงเมืองนาฮาซากิในวันที่ 9 สิงหาคม มีคนตายไป 74,000 คน และญี่ปุ่นประกาศยอมแพ้สงครามในวันที่ 15 สิงหาคม 1945 มีอะไรที่ไม่สิ้นไหลจริงระหว่าง 6 ถึง 15 สิงหาคม หรือไม่ ลองตามไปดูกัน

ในตอนสิ้นเดือนกรกฎาคม 1945 กองทัพเรือของญี่ปุ่นก็สิ้นพิษสงเพราะแทบจะไม่มีกำลังที่จะสู้รบใด ๆ และเป็นที่ยึดกันว่ากองทัพพันธมิตรซึ่งมีสหรัฐอเมริกาและอังกฤษเป็นหัวใจจะยกพลขึ้นบกญี่ปุ่น เนื่องจากได้ยกพลขึ้นที่เกาะโอกินาวา (ชื่อเก่าคือริวกิว) และยึดครองได้แล้วแต่ฝ่ายพันธมิตรสูญเสียไป 70,000 คน ฝ่ายญี่ปุ่นมีทหารตายไป 100,000 คน และพลเรือนอีกนับหมื่น ๆ คน

ทางการสหรัฐฯคาดว่าหากยกพลขึ้นบกทหารอเมริกันจะต้องตายประมาณ 500,000-1,000,000 คน ดังนั้นเมื่อระเบิดปรมาณูพร้อมที่จะใช้หลังจากได้ทดลองไปหนึ่งลูกอย่างประสบความสำเร็จในปลายเดือนกรกฎาคม 1945 ประธานาธิบดีทรูแมนก็ไม่ลังเลโดยได้ทรงอยู่หลายเป้าหมาย

เช้าวันที่ 6 สิงหาคม เครื่องบินโบอิง B-29 ชื่อ Enola Gay ก็ทิ้งระเบิดปรมาณูที่มีชื่อเป็นโค้ดว่า Little Boy ลงเมืองฮิโรชิมา ตลอดวันมีรายงานอันสับสนเข้าสู่ศูนย์การบริหารที่โตเกียวว่ามีแสงสว่างมากวาบขึ้นและมีการระเบิดที่รุนแรง แต่ก็ไม่รู้ชัดว่าคืออะไร

ต่อมาในวันนั้นประธานาธิบดีทรูแมนประกาศทางวิทยุให้ฝ่ายญี่ปุ่นได้รู้ว่าจะทำลายอีกให้หมดทั้งเกาะ นี่เป็นลูกแรกหลังจากญี่ปุ่นปฏิเสธอย่างสิ้นเชิงกับคำขาดครั้งสุดท้ายซึ่งเป็นมติ

จากการประชุมที่ Potsdam เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 1945 ของฝ่ายพันธมิตร กล่าวคือให้ญี่ปุ่นยอมแพ้อย่างไม่มีเงื่อนไขใด ๆ

ในตอนแรกฝ่ายญี่ปุ่นไม่เชื่อว่าจะเป็นระเบิดปรมาณู เพราะกองทัพญี่ปุ่นเองก็มีโครงการผลิตระเบิดปรมาณูเช่นกันแต่รู้ว่ามันทำได้ยากมาก แต่เมื่อเชื่อแล้วก็ยังมั่นใจว่ามีไม่กี่ลูกที่จะทิ้งลงได้อีก ดังนั้นจึงยังไม่ยอมแพ้ ในตอนเวลาตี 4 ของวันที่ 9 สิงหาคม 1945 สหภาพโซเวียตประกาศสงครามกับญี่ปุ่น โดยฉีกสัญญาเป็นกลางที่ทำกับญี่ปุ่นทิ้ง และบุกดินแดนแมนจูเรียที่ญี่ปุ่นยึดครองอยู่ทันที

ต่อมาอีกไม่กี่ชั่วโมง ระเบิดลูกที่สองก็ลงนางาซากิ ญี่ปุ่นจึงประสบกับเหตุการณ์ “ช็อกสองครั้ง” ในเวลาห่างกันไม่กี่ชั่วโมง โดนทั้งบอมบ์และโดนซ้ำเติม อย่างไรก็ตามถึงแม้จะโดนระเบิดปรมาณูไปสองลูกแล้วก็ยังไม่ยอมแพ้

หลังลูกแรกลงนายกรัฐมนตรียุโรป คือ นาย Suzuki และรัฐมนตรีต่างประเทศ Togo Shigenori เห็นตรงกันว่ารัฐบาลต้องยอมจบสงครามทันที แต่กองทัพญี่ปุ่นรับทราบข่าวการบอมบ์อย่างไม่สะทกสะท้าน โดยประเมินความเสียหายต่ำกว่าความเป็นจริงมาก เพราะไม่รู้ฤทธิ์ของระเบิดปรมาณูที่ลงฮิโรชิมาและมีความสับสนไม่รู้ว่าจะตายไปกี่คนกันแน่

กองทัพญี่ปุ่นก็ไม่ได้ยั้ง หากสมคบกับ Minister of War ชื่อ Anami เตรียมการประกาศกฎอัยการศึกเพื่อหยุดยั้งใครก็ตามที่ต้องการจะหยุดสงคราม ในส่วนของการตัดสินใจสูงสุดพระเจ้าจักรพรรดิทรงบอกให้ควบคุมสถานการณ์ให้ได้

การประชุมเพื่อหาคำตอบว่าจะยอมแพ้หรือสู้ต่อเริ่มขึ้นในตอน 10.30 น. ของวันที่ถูกบอมบ์ครั้งแรกเพื่อถกกันว่าจะตัดสินใจอย่างไร แต่ประชุมกันไปไม่นานก็ได้ข่าวว่าลูกที่สองลงนางาซากิ (ลูกระเบิดชื่อ Fat Man) เมื่อเลิกประชุมคะเนนโหวตให้ยุติสงครามคือ 3-3 (Suzuki / Togo และนายพล Yonai รัฐมนตรีทหารเรือเห็นว่าควรยอมแพ้โดยต่อรองเงื่อนไข อีกฝ่ายคือ Anami / นายพล Toyoda เสนาธิการทหารเรือ / Umezu เสนาธิการทหารบกเห็นตรงกันข้าม) ดังนั้นจึงตกลงกันไม่ได้

คณะรัฐมนตรีประชุมกันอีกโดยเริ่มในตอน 14.30 น. และจบในอีกหลายชั่วโมงต่อมา แต่คณะรัฐมนตรีก็เห็นต่างกันเป็นครั้งต่อครั้งอีก ประเด็นก็คือฝ่ายต่อสู้อุบัติการณ์ตายกันมากมายจนทหารอเมริกันถอดใจและยอมต่อรองเพื่อสงบสงครามอย่างได้เงื่อนไขดีกว่า ส่วนฝ่ายต้องการหยุดสงครามทันทีนั้นไม่ยอมเห็นคนตายไปมากกว่านี้ เพราะเชื่อว่าอเมริกามีอีกหลายลูก (อเมริกาเตรียมใช้ลูกที่สามประมาณวันที่ 19 สิงหาคม โดยคราวนี้เป้าหมายคือโตเกียวเลย)

การตัดสินใจไม่เด็ดขาดทำให้การประกาศยอมแพ้ล่าช้าออกไปอีก ท้ายสุดก็ไปถามจักรพรรดิซึ่งทรงเห็นว่าควรหยุดสงครามได้แล้ว เพราะไม่อยากเห็นคนตายไปมากกว่านี้

ในวันที่ 10 สิงหาคม นายกรัฐมนตรีจึงส่งจดหมายไปว่ายอมรับเงื่อนไข Potsdam แต่ขอให้อำนาจของรัฐบาลคงเดิมกล่าวคือ จักรพรรดิเป็นผู้ทรงอำนาจสูงสุดเช่นเดิม

ฝ่ายพันธมิตรเห็นว่าเมื่อไม่ตอบมาก็ต้องบีบมากขึ้น ดังนั้น B-29 กว่า 400 เครื่อง จึงบินถล่มชายฝั่งญี่ปุ่นในวันที่ 14 สิงหาคม อย่างหนัก พร้อมกับทิ้งใบปลิวให้ประชาชนได้รู้การต่อรองของทั้งสองฝ่าย จักรพรรดิทรงพบกับทหารผู้ใหญ่ฝ่ายไม่ยอมแพ้เพื่อหว่านล้อมให้วางอาวุธ แต่ก็ยังไม่ยอมอยู่ดี ในที่สุดคณะรัฐบาลก็หักดิบลงมติยืนยันความประสงค์ของจักรพรรดิและประกาศยอมแพ้อย่างเป็นทางการในวันที่ 15 สิงหาคม 1945

อย่างไรก็ดีก่อนหน้านี้คือในคืนวันที่ 12 สิงหาคม เมื่อได้เกิดทางโน้มที่จะมีมติยอมแพ้ในที่ประชุม จึงมีนายทหารชั้นนายพันชื่อ Hatanaka และพวกอีก 4 คน คิดจะทำการปฏิวัติโดยรับชักชวนนาย Anami และในคืนวันที่ 14 ที่ได้มีการตัดสินใจกันแล้วว่าจะยอมแพ้ กลุ่มนี้ก็ลงมือปฏิบัติการทันทีตามที่นายทหารผู้ใหญ่หวาดระแวงคือต้องการหยุดยั้งการประกาศยอมแพ้โดยมีแผนง่าย ๆ คือยึดวัง และจะปลุกเร้ากระดุนให้ทหารในกองทัพที่ยังไม่ยอมแพ้ลุกฮือขึ้นต่อต้านการยอมแพ้

ขณะที่เข้ายึดวัง Hatanaka ก็ฆ่าหัวหน้านายทหารผู้คุ้มกันพระราชวัง แต่การปฏิวัติก็ไปไม่ได้ไกลเพราะทหารผู้ใหญ่จำนวนมากไม่เอาด้วย กลุ่มนายทหารนี้พยายามตามหาราชเลขาธิการ และเทปอัดเสียงประกาศยอมแพ้ของจักรพรรดิ แต่เนื่องจากพระราชวังใหญ่โตห้องหับซับซ้อนจึงหาไม่เจอ ในขณะเดียวกันเพื่อนนายทหารปฏิวัติอีกกลุ่มหนึ่งก็มุ่งจะไปหานายกรัฐมนตรี แต่ไม่สำเร็จเพราะรู้ตัวเสียก่อน

เมื่อรู้ว่ากลุ่มตนเองจะแพ้ Hatanaka พยายามใช้วิทยุ NHK เป็นเครื่องมือเพื่ออธิบายให้คนญี่ปุ่นเข้าใจสาเหตุของการที่พวกเขาคิดปฏิวัติแต่ก็ไม่สำเร็จ ในที่สุดเมื่อไม่มีใครเล่นด้วยเลยก็จำต้องยอมแพ้ เขาและเพื่อนอีกหนึ่งคนขี่มอเตอร์ไซด์ไปตามถนนและแจกจ่ายใบปลิวอธิบายเหตุผลที่พวกเขาคิดปฏิวัติ

หนึ่งชั่วโมงก่อนที่เทปอัดเสียงยอมแพ้อย่างเป็นทางการของจักรพรรดิจะออกอากาศทาง NHK ในเวลา 11 น. ของวันที่ 15 สิงหาคม Hatanaka ก็เอาปืนจ่อขมับยิงตัวตาย ส่วนเพื่อนอีกคนที่ไปด้วยกันก็ใช้มีดแทงตนเองและยิงซ้ำ

ที่เล่ามานี้คือ “การถ่ายทำหลังฉาก” ของเหตุการณ์ประวัติศาสตร์หนึ่งที่มีคำบรรยายไม่กี่บรรทัด ผู้เขียนมั่นใจว่าในเหตุการณ์ประวัติศาสตร์อื่น ๆ ก็คงมีสิ่งที่ไม่ได้สื่อนไหลเหมือนการอ่านเกิดขึ้นเยี่ยงนี้เช่นกัน

เครื่องเคียงอาหารสมอง : เบอร์โทรอายุบัตร ATM และบัตรเครดิตของทุกธนาคาร

- ธนาคารกรุงเทพ 1333, 0-2645-5555/0-2638-4455
- ธนาคารกรุงไทย 1551, 0-2665-5443/0-2665-5000
- ธนาคารกรุงศรีอยุธยา 1572, 0-2296-2001-5/0-2646-3000
- ธนาคารกสิกรไทย 0-2888-8888
- ธนาคารทหารไทย 1558
- ธนาคารธนชาต 1589
- ธนาคารไทยพาณิชย์ 0-2777-7777
- ธนาคารยูโอบี รัตนสิน 1580, 0-2661-2600
- ธนาคารอาคารสงเคราะห์ 0-2202-2000
- ธนาคาร UOB 1585, 0-2285-1555
- ธนาคารไทยธนาคาร 0-2626-7777
- ธนาคารนครหลวงไทย 0-2208-5000/ 0-2221-3565/ 0-2225-4925
- ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย 0-2729-8807-11
- ธนาคารแอสตันดาร์ด ซาเตอร์ นครธน 1595
- ซิตี้แบงก์ ประเทศไทย (City Bank) 1588, 0-2232-2484
- ฮ็องกงเซี่ยงไฮ้ (H S BC) 1590
- อเมริกัน เอ็กซ์เพรส (American Express) 0-2273-5544
- ไดเนอร์สคลับ (Diners Club) 0-2238-3660
- อีออน 0-26650111
- เซทเทเลม 0-2667-3655
- เพาเวอร์บาย 0-2627-8208
- บัตรเครดิตไทยแอร์เอเชีย 0-2797-3399
- แคปิตอล โอเค 0-2793-3333
- เซ็นทรัลการ์ด 0-2627-8111
- อีซี บาย 0-2695-0000
- บิ๊กซี การ์ด 0-2667-3684
- Tesco visa 0-2627-6033
- Robinson visa 0-2646-3700
- First Choice visa 0-2345-6789

น้ำจิ้มอาหารสมอง

Education is the mother of leadership.

(Wendell Willkie ผู้สมัครแข่งขันชิงตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา

ในปี 1940 (1892-1944))

การศึกษาคือผู้ให้กำเนิดภาวะผู้นำ
